

UutisKymi

Kymi Kymmene Oy:n julkaisu n:o 10 41. vuosikerta

10.8.1981

Lomaerämajalla

Teuvo Tattari on yksi niistä yhtiöläisistä, jotka viettivät osan lomastaan yhtiön erämajalla.

Yhtiöllä on vakituisessa lomakäytössä yhteensä 26 erämajaa. Yhtiön erämajoista enemmän keskiaukeamalla.

Aloitteen tie nyt suurempi

Sääntöuudistus on lisännyt aloitteiden määrää ja nopeuttanut niiden käsittelyä Kuusankoskella. Tarvemmin takasivulla.

Kivet kertovat

Lars Ståhlström Kuusankoskelta kerää ja tutkii mineraaleja. Harrastus on mielenkiintoinen ja sen avulla oppii tuntemaan maapallon syntyhistoriaa. Sivü 6.

Paljosta vedestä monenlaista haittaa

Kymiyhtiön puuhoolto on kallein poikkeusjärjestelyin toistaiseksi pysytty turvaamaan siitä huolimatta, että uitto Pyhäjärven ja Kuusankosken välillä keskeytyi 31.7. Syynä uittojen keskeyttämiseen oli Pyhäjärven pinnan alentamiseksi aloitettu poikkeusjuokutus. Uitot pyritään aloittamaan uudelleen 10.8.

Sekä Voikkaan paperitehdas että Hallan saha saavat suuren osan tarvitsemastaan puusta uiton kautta. Sen sijaan Kuusanniemen sellutehtaan tarvitsemasta mänty- ja koivukuitupuusta vain kymmenisen prosenttia tulee uittamalla.

Voikkaalle ehdittiin hankkia noin 15 000 m³:n ylimääräinen maavarasto hiomopuulle ennen uiton lopettamista. Myös vesivarasto on Voikkaalla täynnä. Yhteensä varastoissa on Voikkaalla noin 10 päivän tarvetta vastaava määrä.

Normaalien maakuljetusten lisäksi Voikkaalle kuljetetaan puuta Pyhäjärven Metelinniemen, jonka läheisyydessä olevalle vesialueelle normaalisti uiton kautta kulkeva puu on varastoitu.

Puiden nosto vesivarastosta ja kuljetus autoilla Voikkaalle nostaa siirtokustannukset noin kymmenkertaisiksi uittoon verrattuna.

Hallan puuta ehdittiin uittaa Kuusankosken uittamien keskeyttämistä noin 15 000 m³. Saimaan kautta Hallaan tulee saman

Valtiovallan, Kymiyhtiön, vesiviranomaisten ja maanviljelijöiden edustajat keskustelivat 5.8. Kuusankoskella Kymijoen vesistön tilanteesta. Voikkaan juoksutuksiin tutustuivat mm. maatalousministeri Taisto Tähkämaa (3. oik.) ja Kymiyhtiön toimitusjohtaja Fredrik Castrén (vas.).

verran puuta. Koska saha käynnistyi kesälomien jälkeen vasta elokuussa, uskotaan puun riittävän ainakin elokuun ajan.

"Jos uudelleen aloitetut uitot sujuvat, selviämme tilanteesta", sanoo hankintapäällikkö Pentti Solin metsäosastolta.

Solinin mukaan eri puolilla uittoreittiä on puuta vedessä tällä hetkellä noin 130 000 m³, siitä 50 000 m³ Pyhäjärvessä.

"Huomattava osa uitettavaksi tarkoitetuista puista on vielä rannoilla puskurivarastoissa. Vajaan kuukauden sisällä on tehtävä päätös ajetaanko ne veteen

vai turvaudutaanko maakuljetuksiin. Joka tapauksessa puutavaran laatutappiot ovat tänä aikana huomattavat."

Menetetään 10 megawattia

"Kymiyhtiö menettää optimivirtaamaan nähden Voikkaan, Kuusankosken ja Keltin voimalaitoksissa yhteensä noin 10 megawattia tehoa sen vuoksi, että putouskorkeus koskissa runsaan virtaaman seurauksena pienee", toteaa sähkövoimapäällikkö Harri Pousi voimaosastolta.

Putouskorkeus laskee vir-

taushäviön vuoksi. Veden suuri määrä aiheuttaa virtaushäviötä, koska voimalaitoksen ylävesi laskee ja alävesi nousee.

"Kuusankosken virtaaman ollessa noin 380 m³ sekunnissa saadaan kolmesta vesivoimalaitoksesta noin 70 megawattia. Nyt tehoa saadaan vain vajaa 60 megawattia."

"Vuorokaudessa häviämme näin ollen noin 240 megawattituntia. Sähkön hinta vaihtelee valtakunnassa voimatilanteen mukaan, mutta keskimäärin se on 100 markkaa megawattitunnilta. Vuorokaudessa menetämme siten yli 25 000 markkaa",

sanoo Pousi.

Pousi kertoo heinäkuun keskivirtaaman Kuusankoskella olleen 501 m³ sekunnissa. Määrä on lähes kaksinkertainen pitkäaikaiseen keskiarvoon verrattuna. Viimeksi on heinäkuun keskivirtaama ollut yhtä suuri vuonna 1955 ja sitä ennen 1940-luvun puolivälissä.

Pelkästään virtaushäviö ei ole synynä vesivoiman menetykseen. "Runsas virtaama aikana vesivoimaa menetetään myös siksi, että uppopuut normaalia useammin tukkivat voimalaitosten välppiä. Monet puut ovat peräisin kovassa virrassa rikkoutuneista tukkinipuista."

Sateista haittaa turpeen nostolle

Poikkeusjuoksutuksia aiheuttaneet sateet ovat hankaloittaneet myös turpeen nostoa Kymiyhtiön omistamalla Haukkasuolla. Kesäkuussa ei 12. päivän jälkeen pystytty nostamaan lainkaan jyrksinturvetta ja heinäkuussa päästiin turpeen nostoon täydellä teholla vain kolmena päivänä.

Kesäkuussa satoi Haukkasuolla huomattavasti ajankohdan normaaliarvoja enemmän eli 130 mm. Kesäkuun keskimääräinen sademäärä on 55 mm. Heinäkuussa satoi 94 mm, keskimääräinen sademäärä heinäkuussa on 73 mm.

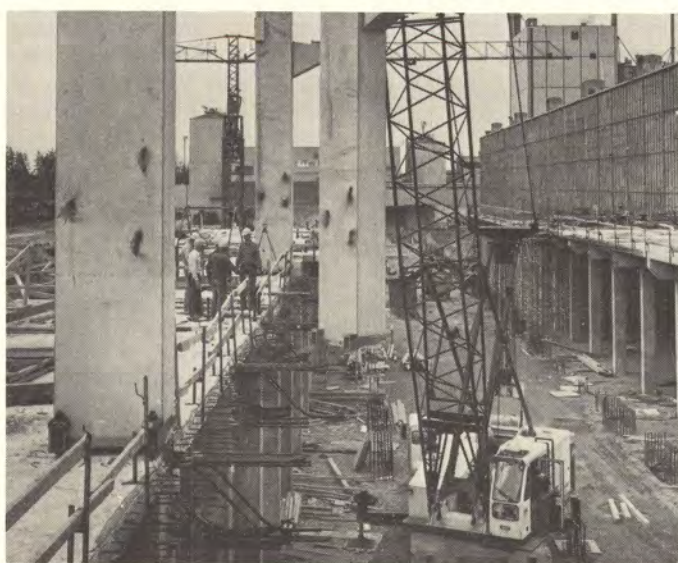
Turpeen osuus kaikista polttoaineista Kymiyhtiön Kuusankosken tehtailla on 2-4 prosenttia, joten sen korvaamisesta muilla polttoaineilla ei synny hankaluuksia.

PK 8:n työt jatkuvat

PK 8-projektin rakennustyöt aloitettiin 3.8. rakennusmiesten kesäloman jälkeen täydellä teholla. Jo ennen kesälomia saatiin perustustyöt valmiiksi. Konehallin konetasosta on kaksi kolmasosaa valettu ja runkoelementeistä asennettu neljännes.

Työt ovat edenneet aikataulussaan. Työmaan vahvuus on tällä hetkellä noin 40 henkilöä. Pääosa heistä on rakennusurakoitsijan miehiä.

Vesikatetyöt aloitetaan rakennuksella lähiaikoina.

Samanaikaisesti ovat käynnissä raakavesipumppaamon laajennuksen perustustyöt Kaarteenlahdessa.

Kymintehtaan ja Kuusanniemen välisen putkisillan perustustöistä on valmiina 80 prosenttia. Myös siltaan tulevan höyryputken asennus on jo meneillään.

Kuusanniemen alueella tehdyt maanrakennustyöt ovat valmiina ja mm. kiskotus on mahdollista aloittaa.

PK 8-projektin eli 140 000 tonnia vuodessa hieno- ja pohjapaperilaatua valmistavan paperikoneen on laskettu valmistuvan huhtikuussa 1983.

Kymmene Paper muuttaa Elmsfordiin

Kymiyhtiön amerikkalainen myyntiyhtiö Kymmene Paper Inc. on parhaillaan muuttamassa Manhattanilta New Yorkin ulkopuolelle. Uudet toimitilat tulevat Elmsfordin alueeseen esikaupunkiin, joka sijaitsee noin 30 kilometrin päässä keskikaupungilta.

Konttorin muutto liittyy myyntiyhtiössä suoritettuihin uudelleenjärjestelyihin. Yhtiön osakekanta siirtyi hiljattain kokonaisuudessaan Kymille, kun amerikkalainen tukkuliike Perkins Goodwin luopui osuudestaan. Omistussuhteen muutoksen johdosta myynti-

yhtiön aikaisempi nimi Kymmene-Perkins muutettiin nykyiseen muotoon Kymmene Paper Inc.

Samassa yhteydessä myyntiyhtiön toimitusjohtaja Thomas Mayer palasi takaisin Perkins-Goodwin-yhtiöön ja hänen tilalleen on uudeksi toimitusjohtajaksi o.t.o. nimetty Kymi Kymmene Paperin markkinointijohtaja Peter Stackelberg. Yhtiön varatoimitusjohtajaksi on nimitetty ekon. Jaakko Martinen, joka toimi aikaisemmin myyntijohtajana.

Kymmene Paper-yhtiön uusi osoite on syyskuun alusta lähtien 101 Executive Boulevard, Elmsford, N.Y. 10523, USA. Uudet puhelin- ja teleksnumerot selviävät elokuun aikana.

Dollari — valuuttapelin musta hevonen

Valuuttamarkkinoiden musta hevonen on viime aikoina ollut Yhdysvaltojen dollari. Se on sekoittanut valuuttapeliä siinä, missä yllätysvoittaja yleensäkin totokierrosta.

Koko 1970-luvun dollari oli alamaissa. Yhdysvaltojen taloutta kohtaan vallitsi luottamuspuola, mikä puolestaan heijastui dollarin kurssikehitykseen. Viime syksystä lähtien luottamus on jälleen palautunut ja dollarin kurssi suhteessa muihin valuuttoihin noussut raketin tavoin. Kuluvan vuoden alusta lähtien sen arvo on kohonnut esim. Suomen markkaan nähden (tilanne heinäkuun puolivälissä) lähes 17 %. Vuoden takaiseen arvoon verrattuna on dollari nyt Suomessa neljänneksen

kalliimpi.

Luottamusta ei ansaita ilman tekoja. Eräs 'teko' oli nostaa yleinen korkotasoa USA:ssa huippukorkeaksi, mikä puolestaan heijastui dollarikorkoihin kansainvälisillä pääomamarkkinoilla. Jos dollaritalletuksista maksetaan 20 %:n korko ja esim. Sveitsin frangimääräisestä vain 10 %:n korko, on selvää, että sijoitukset hakeutuvat parhaiten tuotavalle. Näin korot ja valuuttakurssit kulkevat käsi kädessä. Dollari vetää nyt sijoittajia puoleensa ja samalla vahvistuu. Dollarin tukena on luonnollisesti ollut myös usko uusiin tuultuuden presidentin myötä, ts. muutokseen yleisessä talouspolitiikassa.

Tuleeko dollarista sitten

psyvämmän vakaa valuutta, on täydellinen kysymysmerkki. Yhdysvaltain talous ei sinänsä ole vielä osoittanut suurempia elpymisen oireita eli perustaa jatkuvalle luottamukselle. Inflaatio on voimakas ja valtion talous pahasti alijäämäinen. Nähtäväksi jää, onko dollarin kuten ihmisen elämäkin vain väliaikaista, eli jos korkotasoa madalletaan, lähteekö myös samalla dollari laskuun.

Merten takaa dollarin nousun aiheuttamat laineet heijastuvat myös kotimaahan. Ne tuotteet, joiden laskutusvaluutta on dollari, "hyötyvät", kun taas niistä tuotteista, jotka laskutetaan Saksan markkoina, Sveitsin frangeina jne. saadaan vähemmän Suomen

markkoja kuin aikaisemmin. Tämä johtuu Suomen Pankin harjoittamasta, keskikursseihin perustuva valuuttakoripolitiikasta, jonka seurauksena jonkin valuutan noustessa laskevat vastaavasti muut valuutat Suomen markkaan nähden.

Hyötyjä tai haittoja on siten varsin vaikea laskea kaavamaisesti hetkellisten vaihteluiden mukaan. Tulos riippuu kunkin yrityksen tuotevalikoimasta ja sen laskutusvaluutasta. Todettakoon, että metsäteollisuutemme viennistä n. 38 % laskutetaan dollareissa. Tätä keskimäärää selvästi enemmän dollaria käytetään vaihdon välineenä seluloosan, kraftlinerin ja eräiden paperien kaupassa.

Jos dollarin vahvistumi-

sesta onkin metsäteollisuus jotain hyötynyt, on toisaalta muistettava, että lähes koko 1970-luvun oli dollarin heikkous vastaavasti tuntuva raskuus tälle teollisuuden alalle ja sen kilpailukyvyille pohjoisamerikkalaisiin nähden. Edelleen on syytä pitää mielessä, että pahasti velkaisen metsäteollisuuden ulkomainen velka on suurelta osin dollariluottoa. Dollarin noustessa kasvavat lainojen hoitokulut eli korot ja kuoletukset. Dollarin vahvistuminen heijastuu myös metsäteollisuuden käyttämän raskaan polttoöljyn hintoihin jne.

Eli hyöty yhtäällä – haitta toisaalla on useimmiten talouselämän arkea. Oli miten oli Povari on kuitenkin sitä mieltä, että dollari on

vieläkin aliarvostettu Suomen markkaan nähden. Jos nimittäin lähdetään siitä, että dollari ja Suomen markka olivat tasapainossa toisiinsa nähden v. 1970 (dollari oli 4,18 Smk) ja otetaan huomioon sen jälkeinen inflaatiokehitys molemmissa maissa (Suomessa selvästi voimakkaampi kuin USA:ssa), tulisi dollarin tämän ns. ostovoimapari-teettiteorian mukaan olla nyt 5,50 Smk:n paikkeilla tämänhetkisen 4,50 Smk:n sijasta.

Povari

Päällystetyn paperin kehitys on kulkenut voimakkaasti eteenpäin. 1950-luvun kehityksen kohteena oli päällystystekniikka. Kone nopeudet olivat alhaisia, koneet kapeita sekä päällysteen kuivaaminen vaati paljon kuivatusenergiaa paperin pintaan 'sivellyn' päällystepastan sisältäessä vettä jopa 75 %. Merkittävämpänä muutoksena 1950-luvulla voitaneen päällystyspastoissa pitää synteettisten sideaineiden, ns. lateksien käyttöön-ottoa päällystyspastoissa.

Nopeudet kasvaneet

Tänä päivänä on paperin molemminpuolinen päällystys yhdellä läpiajolla päällystyskoneessa mahdollista. Tästä huolimatta kononopeuksia on voitu moninkertaistaa ja konelevyksiä lisätä. Synteettisten lisä- sekä sideaineiden ansiosta päällystepastojen kuiva-ainepitoisuudet ovat nousseet jopa yli 65 %:n. Tämä on merkinty hahdutettavan vesimäärän vähenemistä ja siten tarvittavan energian huomattavaa säästöä. Tämä pienentynyt energian tarve on heijastunut edullisesti investointeihin lyhentäen päällystyskoneen kuivausosaa.

Yleismaailmallinen avainkysymys paperipäällystyksessä nyt kuitenkin on: miten tästä eteenpäin?

Kolme keskusta

Kokouksessa vahvistui käsitys maailmaan muodostuvasta kolmesta päällystettyä paperia valmistavasta keskuksesta: Amerikasta, Länsi-Euroopasta ja Japanista. Japani saattaa lähitulevaisuudessa ilmoittaa uudesta päällystyskapasiteettilisäyksestä, mutta sen uskotaan omine laatuvaatimukseen rajoittuvan tällä vuosikymmenellä tyydyttämään kotimaan markkinat.

Päällystyskehitysintressit näyttävät maailmanlaajuisestikin olevan hyvin lähellä toisiaan. Ns. korkean kuiva-ainepitoisuuden käyttö päällystyspastassa (High Solids Coatings) on eräs tällainen kehityskohde. Kehi-

Paperia tulevaisuudessa 1500 metriä minuutissa

Kymi Kymmene Paperin tutkimus- ja kehityspäällikkö fil.tri Pauli Paasonen osallistui toukuu-kuussa paperin päällystystä käsittelevään konferenssiin Houstonissa Teksasissa. Konferenssissa käsiteltiin pohjapaperia, pigmenttejä, sideaineita, päällystystekniikkaa, päällystettyjen papereiden markkinointikysymyksiä sekä yleisnäkemyksiä ko. laaduista.

Konferenssin järjesti TAPPI eli amerikkalainen Technical Association of the Pulp and Paper Industry (massa- ja paperiteollisuuden tek-

Pauli Paasonen

nillinen yhdistys). Tappin jäsenmäärä on yli 18 000, joista yli 4 000 on ulkomailta. Kokoukseen osallistui noin 940 henkilöä 14:stä eri maasta.

Tutkimus- ja kehityspäällikkö Paasonen osallistui konferenssiin kutsuttuna alustajana aiheenaan päällystyksessä käytettävät pigmentit ja alan tulevaisuuden näkymät.

Oheisessa artikkelissa fil.tri Pauli Paasonen käsittelee keskeisimpiä konferenssissa esille tulleita asioita.

tyksestä oli jo osaksi luovuttu, mutta tänään tähän kehitykseen osallistuneet voivat tyytyväisinä osoittaa tämän päivän tarpeita vastavia etuja, mitä menetelmällä saavutetaan:

- alempi energian kulutus — lisääntynyt kapasiteetti
- alempi sideainemäärä
- parempi päällystystulos sekä
- mahdollisuus saada enemmän päällystettyä paperin pintaan eli parempi talous ja laatu

Tavoitteena saattaa taas huomispäivänä tällä teknikalla olla kustannuksiltaan halvemmista kuituraaka-aineista valmistetun karheamman ja tummemman pohjapaperin päällystämisen paksummalla päällystekerroksella.

Tehokkuuden vuosikymmen

Amerikassa on energias- ta, puu- ja muista raaka-ainevaroista johtuen paperinvalmistuksessa kustannus- etu. Tästä huolimatta ja erikoisesti päällystetyn paperin kohdalla nimetään 1980-vuosikymmentä USA:ssa tehokkuuden vuosikymmeneksi, jolloin tuotanto ja tuottavuus ovat ratkaisevia.

Tuotannon kasvuun voidaan vaikuttaa paitsi työpanoksella myös alemmilla energiakustannuksilla, tehokkailla mutta vähemmän pääomaa vaativilla investoinneilla, koulutuksella sekä tehokkaalla tiedon käytöllä. Tiedon käytön uusia alueita tulevat olemaan ennen kaikkea uudet sideaine- ja pigmenttityypit.

Käyttöasteen oltava korkea

Amerikan ennätyskellinen korkotasoa, inflaatio ja talouspolitiikka vaikuttavat sen, että investointien takaisin maksuaika muodostuu erittäin lyhyeksi. Tämä yhdessä korkeiden investointikustannusten kanssa merkitsee, että uusien koneiden käyttöaste on oltava erittäin korkea, kustannus- ja hintasuhde oikea eikä näillä kalliilla koneilla voida enää opetella, vaan osaamisen taso on oltava myös korkea.

Päällystettyä paperia tuotetaan Amerikassa runsaasti. Tuotanto on noussut 1,3 milj. tonnista v. 1955 4,6 milj. tonniin v. 1980. Tämä tuotanto oli noin 15 % koko maan paperituotannosta ja lähes 20 % paperituotannon myyntiarvosta. Hiokepitoi-

selle laadulle rakennetaan valtavaa lisäkapasiteettia. Julkistettujen tietojen mukaan tämä lisäkapasiteetti viiden vuoden aikana on (1979—1983), noin 1,3 milj. tonnia. Luku on suurempi kuin koko päällystyskapasiteetin lisäys hiokepitointien laatualueen kohdalla 15 aikaisemman vuoden kuluessa yhteensä. Kapasiteetti johtaa jo nyt ylitarjontaan ja aiheuttaa huolta markkinoista.

Kapasiteetin ollessa kokonaisuudessaan käytössä v. 1983, on markkinoiden oltava positiiviset ja kehityksen pyörän täytyy pyöriä. Erikoisesti LWC-papereiden eli alhaisten neliömetripainolaatualueen, mihin lisäkapasiteetti on rakennettu, uskotaan saavan lisääntyvää käyttöä erilaisissa postitse tulevissa mainos- ja aikakausjulkaisuissa.

Televisio lisännyt kysyntää

Televisiomainonnasta on palattu takaisin painettuun sanaan ja on hämmästyttävää, miten tämä yksityninen tekijä enemmän kuin ehkä mikään muu on vaikuttanut lisäävästi ohuen päällystetyn painopaperin kysyn-

korkea ja siitä pidetään tiukasti kiinni. Sen saavuttamiseksi käytetään erittäin kalliita paperiin lisättäviä täyteaineita ja päällystyspigmenttejä.

Investoinnit

Investoinnit USA:n paperiteollisuudessa ovat mittavat ja niiden uskotaan lähentelevän tänä vuonna n. 32 miljardin Smk:n rajaa eli olevan noin 5—7 % suuremmat kuin v. 1980. Mitään teknillisiä tai taloudellisia lamaa ei massiivisen teknologian kehityksessä ole näkyvissä. Tämä tarkoittaa sitä, että kehitys näyttää menevän yhä suurempiin tuotantoyksiköihin. On todennäköistä, että leveiden paperikoneiden tuotantonopeus ainakin vuosikymmenen lopupuolella lähentelee 1500 metriä minuutissa tämän päivän huippunopeuksien ollessa noin 1000 metriä minuutissa.

Koneita, joiden nopeudet ovat jopa yli 500 metriä tullaan pitämään hitaina ja epätaloudellisina. Tuotanto on niillä kannattavaa vain, mikäli niillä voidaan valmistaa tiettyjä erikoislaatuja, joiden kehittäminen ei ole helppoa. Esimerkiksi hienopaperi ainakin vuosikymmenen lopulla tultaneen valmistamaan yhä harvemmissä yhtiöissä jättiläismäisillä koneilla.

Odotukset optimistisia

Kokouksen perusteella muodostuu käsitys, että Amerikassa 1980-luvulle on lähde metsäteollisuudessa optimistisin odotuksiin. Vuosikymmentä pidetään tehokkuuden vuosikymmenenä, jonka käyttövoima ei ole laatu, vaan lähinnä maailmanlaajuiset nopeat vuoro-vaikutukset, energian hintakehitys, uudet raaka-aineet ja uudet massanvalmistusmenetelmät. Laatukehitys on käynnistynyt kotimaan markkinoita nopeammin kasvavien vientimarkkinoiden kohdalla. Tavoitteena ovat eri tarkoituksiin soveltuvat paperilaadut, jotka toimivat myös erilaisissa ilmasto-olosuhteissa ympäri maailmaa.

Keskuskonttorin tekstinkäsittelyyn tehokkaammat koneet

"Kolmen vuoden kulluttua nämäkin laitteet jouduttaneen taas vaihtamaan kehittyneempiin", toteaa konttoripalvelun päällikkö Kalevi Rätty esitellessään yhtiön keskuskonttorin tekstinkäsittelyosastolle vastikään hankittuja sanojenkäsittelylaitteita.

Edelliset Esselte Scribona-laitteet hankittiin kolmisen vuotta sitten. Uuden Multiplus-laitteiston toimittaja on entinen ja järjestelmä myös koostuu paljolti samantyyppisistä osista: kuvavuodusta, näppäimistöä ja automaattisesta kirjoittimesta.

Tietojen tallennus sen sijaan on muuttunut: muistilevyjen asemesta on nyt käytössä yksi, kapasiteetiltaan suuri keskusyksikkö, johon kaikki työyksiköt ovat yhteydessä.

Keskusyksikön keskeinen osa on kiinteä levymuisti, 16 miljoonaa merkkiä, sekä

vaihdettava disketti, niin ikään 16 miljoonaa merkkiä.

Myös tietosuojaus on kehittynyt. Tiettyihin tietoihin

pääsee käsiksi vain niiden tunnuksen tuntemalla. Varotoimenpide on myös se, että levyn tiedot kopioidaan joka ilta, jotta esimerkiksi

Arja Mellanen esittelee kirjoitinta, jossa on kaksi kirjasinkiekkoa. Laitteella voidaan aikaisempaa helpommin kirjoittaa mm. monimutkaiset kaavat.

tulipalo ei tuhoa levyn sisältöä.

Keskusyksikköön työyksiköt ovat yhteydessä koaksiaalikaapelilla. Neljä uusista työyksiköistä on tekstinkäsittelyosaston tiloissa, kahdeksan muuhun ollaan osto-osastolta käsin yhteydessä 210 metriä pitkällä kaapelilla.

"Uudet laitteet ovat ylivoimaisia edellisiin laitteisiin verrattuna mm. lajiteltaessa tietoja. Suurin tällä laitteistolla tekemämme lajittelutyö on käsittänyt 218 sivua. Vanhempi versio pystyi käsittämään vain 90 riviä kerrallaan", toteaa tekstinkäsittelyn esimies Arja Paasivuori.

Hän kertoo uudella laitteistolla voitavan saada tekstistä eron kahdeksaa erilaista lajittelutietoa samanaikaisesti. Sanahaun lisäksi laitteistossa on sanavaihto: kaikki tietyt sanat voidaan muuttaa helposti toisiksi. Multiplus-laitteistolla tavutus käy niin ikään vanhaa Scribonaa sutjakammin. Oman lomakesuunnittelun suunnittelemien lomakkeiden hyödyntämisessä Multiplus on tehokas.

Tekniikan viime sana

Tekstinkäsittelyn uudet laitteet ovat tekniikan viimeinen sana, jopa niin, että niiden toimittajat saavat paljon virikkeitä esimerkiksi

Arja Paasivuori on tekstinkäsittelyosaston esimies.

koneen lajittelumahdollisuuksista koneen käyttäjiltä Kuusankoskelta.

"Nämä koneet vaativat järjestelmän tuntemusta. Pitää tietää mitä koneessa tapahtuu, muuten ei sen monipuolisuutta pysty hyödyntämään", sanoo Arja Paasivuori.

Tekstinkäsittely työllistää tällä hetkellä keskuskonttorissa kuusi henkilöä Paasivuoren lisäksi. Ryhmään kuuluvat Eine Hasari, Arja Mellanen, Milja Penttilä, Irene Lavonen, Ulla-Riitta Ranta ja Helinä Laitinen. He hoitavat konekirjoitustehtävien ohella myös keskuskonttorin telexiä.

Uusiin laitteisiin käyttäjät ovat saaneet 2,5 päivän teoreettisen lisäkoulutuksen. Syksyllä on vuorossa jatkokoulutus.

Palvellaan kaikkia osastoja

Tekstinkäsittelykeskus palvelee kaikkia työosastoja Kuusankoskella. Lakiasiainosasto käyttää mm. kaupakirjojen laadinnassa keskusta runsaasti. Systeemille sopivat nimenomaan tekstit, joita joudutaan jatkossa uudelleen käsittelemään. Kaupakirjoja valmistettaessa pitää muistiin taltioiduista teksteistä lisätä vaihtuvia tietoja ja kone tulostaa sen jälkeen tekstin valmiiksi.

Myös talous-, suunnittelu- ja laskentaosastolla on paljon sanojenkäsittelylaitteille sopivaa työtä. Kirjallisuuspalvelu ja ammattikoulu ovat niin ikään suuria työllistäjiä.

"On myös sellaisia osastoja, jotka eivät palvelujamme käytä, vaikka uskoisin laitteidemme helpottavan työtä monilla osastoilla", sanoo Arja Paasivuori.

Tekstinkäsittelylaitteiden uusiminen keskuskonttorissa laajentaa ko. laitteiden tuntemusta myös muualla Kuusankosken tehtailla. Aikaisemmin keskuskonttorissa toimineet Esselte Scribonat ovat tällä hetkellä käytössä sosiaaliosastolla, tutkimusosastolla, Kouvolan Kirjapainossa ja tiedotusosastolla. Näillä osastoilla ne ovat avanneet mahdollisuuksia uudentyypiseen tekstinkäsittelyyn.

Pääläluottamusmiehen työ on monipuolista

"Monipuolinen työhän tämä pääläluottamusmiehen homma on. Välillä pitää tulkita työehtosopimusta ja välillä joutuu pohtimaan jonkun yksityisasiakin", kertoo Juankosken kartonkitehtaan uusi pääläluottamusmies Esko Räsänen.

Hän aloitti pääläluottamusmiehen tehtävät tämän vuoden alussa, kun 13 vuotta pääläluottamusmiehenä toiminut Aaro Torvinen luopui tehtävästään. Aikaisemmin Räsänen oli toiminut varapääläluottamusmiehenä vuodesta 1972 lähtien.

"Kautta aikojenhan täällä on sopuisasti työnantajan kanssa eletty ja erimielisyydet sovitettu neuvottelemalla", toteaa Räsänen.

"Meidän asiat tavallaan ratkotaan suuremmilla tehtäillä ja niissä tehtyjä ratkaisuja sitten täällä sovelletaan.

Senkin takia kahnaukset ovat vähäisiä", Räsänen jatkaa.

Juankosken kartonkitehtaalte Räsänen kertoo tulleensa töihin vuonna 1959 eli työvuosia on kertynyt 22. Ensimmäinen työpaikka tehtaalla oli saha. Tällä hetkellä Räsänen sanoo olevansa eräänlainen yleismies ja työskentelee välillä kuorimolla ja välillä kehysnauvalaamossa.

Pääläluottamusmiehellä on oma toimistohuone viimeistelyosastolla. Pääläluottamusmiehen lisäksi kartonkitehtaalte on 11 työpaikkaluottamusmiestä.

Sen kummempia harrastuksia ei Räsänen itsellään kerro olevan. Liikuntaa hän kertoo kuitenkin jonkin verran harrastavansa ja kalasakin tulee silloin tällöin käytyä.

Räsänen asuu Uudellakylällä omakotitalossa perheensä kanssa, johon kuuluu vaimon lisäksi kuusi lasta.

Juankosken kartonkitehtaan uusi pääläluottamusmies Esko Räsänen toimi varapääläluottamusmiehenä lähes 10 vuotta.

Laajat nurmialueet hoidettavana

Kymiyhtiön Kuusankosken ja Voikkaan tehtaiden ja asuntoalueiden ympärillä on varsin laajat puisto- ja nurmialueet. Hoidettavaa nurmikkoa on noin 15 hehtaaria, kukkaistutuksia on monenlaisia, mm. 2 000 ruusua ja paljon pioneja, sekä muita kukkia. Leikattavaa pensasaitaa on useita kilometrejä.

Näiden alueiden hoitamiseen tarvitaan melkoisesti työvoimaa. Tänä kesänä ulkoalueita on hoitamassa lähes kolmekymmentä työntekijää, joista noin puolet on kesätyövoimaa.

"Tämä sateinen kesä on työllistänyt meitä kovasti. Nurmikot kasvavat nopeasti ja märkä nurmikko on vaikeata leikata, siinä tahtovat koneet mennä helposti rikki", kertoo ulkoalueiden hoidosta vastaava puutarhuri Veikko Rakkola.

Ulkoalueiden hoito alkaa varhain keväällä, jolloin pensaat ja omenapuut ruiskutetaan tuhohyönteisten munien tuhoamiseksi. Kesäkukkien taimia istutetaan noin 4 000 kappaletta. Laajat nurmialueet lannoitetaan joka kevät.

Ulkoalueiden hoitoon kuuluu myös vanhojen puiden kaataminen ja uusien istuttaminen. Vuosittain kaadetaan Rakkolan mukaan puistoalueelta noin 70-100 puuta ja uusia istutetaan tilalle. Varsinkin lehmäksiä on istutettu paljon, koska ne

Kukkapenkkejä hoitamassa Aino Tukia ja Lahja Kuokka, sekä työn tuloksia tarkastelemassa puutarhuri Veikko Rakkola.

ovat varsin kestäviä puita.

Kesäaikana nurmikoiden leikkaaminen työllistää eniten. Suurimmat alueet niitetään ajettavilla ruohonleikkureilla ja pienemmät käsin työnnettävillä. Saksilla leikataan ne paikat, joita ei koneella pystytä ajamaan. Lisäksi noin 30 hehtaaria niitetään kahdesta kolmeen kertaan kesässä viikatteella. Traktoreilla niitettävää aluetta on neljä hehtaaria. Niitetty heinä kannetaan kuorma-autoon ja kuljetetaan kaa-

topaikalalle.

Heinänsiementä kuluu vuosittain noin 700-1000 kiloa nurmikoiden korjauksiin ja uudistamiseen. Apulantaa nurmikot saavat noin 3-4 kiloa aaria kohden.

Ulkoalueiden hoito kuuluu rakennusosaston alaisuuteen ja sen keskuspaikka on entisissä kuljetusosaston tiloissa. Sinne muutettiin tänä keväänä vanhalta keskuspuutarhalla, joka ei ole enää käytössä. Voikkaalla ulkoalueiden hoidosta vas-

taa rakennusmestari Martti Pessa.

Sateisen kesän tyypillinen vitsaus on kasvitautit, joista home on yleisin. Tuhohyönteisistä yleisimpiä ovat kirvat, jotka uhkaavat varsinkin ruusuja. Kirvoille alttiit kukat ja pensaat ruiskutetaan torjunta-aineella 2-3 viikon välein.

Neuvoja kysytään

Monet yhtiöläiset kysyvät puutarhuri Rakkolalta neuvoja omien pihamaiden hoitoon liittyvissä kysymyksissä. Soittoja tulee runsaasti varsinkin keväisin.

Pihanurmikon tekoon kannattaa Rakkolan mukaan uhrata runsaasti aikaa, vaikka monella uuden talon rakennusvaiheessa ei tahdo pihamaalle aikaa ja rahaa kovin paljon riittääkään.

"Multakerroksen tulisi olla vähintään 20 senttimetriä paksu ja se tulee kalkkita hyvin dolomiittikalkilla. Heinänsiementä kylvetään noin 3-4 kiloa aarille 2-3 cm:n syvyyteen. Peruslannoitteeksi käy Super Y-lannos. Apilansiemen kylvetään aivan maan pinnalle", kertoo Rakkola.

Heinänsiemen pitää Rakkolan mukaan kylvää mahdollisimman aikaisin keväällä tai sitten syksyllä. Siemenet voi kylvää vielä vähän ennen pakkasten tuloakin.

"Nurmikkoa on kasteltava kunnolla, jos sitä kastellaan. Vähäinen kastelu tuo vain heinä juuret pintaan. Parempi on kastella harvemmin ja silloin enemmän", sanoo Rakkola.

Yhtiön erämajat hyvin

Eero ja Mika perhosia pyydystämässä.

Eniten erämajoja on Tuohikotin ympäristössä lähellä Kuusankoskea. Kaukaisimmat majat ovat Pohjois-Savossa ja Keski-Suomessa. Vaikka majat onkin kunnostettu lomakäyttöön, mitään luksuluokan kesäpaikkoja ne eivät ole, sillä jo majan nimi "erämaja" viittaa siihen, että majoilla voi esiintyä pieniä puutteita.

Majoilla on kuitenkin suurin piirtein kaikkea mitä lomalainen tarvitsee. Saunan, veneen ja savustuspönton lisäksi kalastusluvat ja polttopuut on hoidettu yhtiön toimesta kuntoon.

Kosken kohinaa Ruukinkoskella

Ruukinkosken erämaja on kohisevan kosken rannalla Kortteisen kylässä Kaavilla Pohjois-Savossa. Seutu on todellista erämaata, sillä lähimaastossa ei muuta asutusta ole.

Koskena ohitse kiitävä Vaikkojoki on varsin kalai-

nen. Vielä muutama vuosi sitten kosket oli rauhoitettu kalastukselta, mutta nyt kalastaminen on sallittua. Virvelillä saa helposti suvanto-paikoista haukia ja ahvenia. Tammukkaakin koskista saa, kunhan vain sen onkimisen taidot hallitsee. Parhaiten tammukka ottaa perhoon tai pieneen lippaan, sekä näiden yhdistelmään.

Vaikkojoessa on tänä vuonna ollut varsin runsaasti vettä. Niinpä keväällä joen rannalla olevaan saunaan piti mennä veneellä, kun koski virtasi kuohuen myös saunan yläpuolelta.

Vaikkojoki tarjoaa hienot soutu- ja kalastusmahdollisuudet. Jokea pääsee sekä ylös- että alas-päin veneellä. Joki leviää välillä suvanneiksi ja pieniksi järviksi. Muutaman kerran viikossa jokea viiletetään alas-päin paikallinen yrittäjä koskiveneellä joukko turisteja mukanaan. Vaikkojoesta kun on tehty Kaavin kunnan turistinähtävyys tänä kesänä. Joki on vuonna 1980 entisöity. Siitä ruopatut kivet on siirretty takaisin

Yhtiön erämajat tarjoavat erinomaisen tilaisuuden viettää mökkielämää osa lomasta tai vapaa-ajasta kauniin luonnon keskellä.

Erämajat ovat yleensä entisiä metsätyönjohtajien tai metsämiesten asuntoja ja ne sijaitsevat useimmiten syrjäisillä paikoilla, missä ei muita kesämökkiläisiä ole.

Erämajojen suosio on kesäkuukausina niin suuri, että vain alle puolet halukkaista pääsi viikoksi jollekin majalle lomailemaan tänä kesänä. Talviaikaan majoille on hieman helpompi päästä.

Ruukinkosken rannalla Päivi ja Pertti Halonen, sekä Mika Kuusisto ja Eero Halonen.

jokeen, joten se on luonnon-tilainen.

Ruukinkosken majalle johdetaan kosken yli kävelysilta. Autolla pääsee aivan joen rantaan toiselle puolelle. Majarakennus käsittää tilavan tupakeittiön ja makuuhuoneen. Rakennus on melko hyvässä kunnossa ja siinä on sähkövalaistus ja puulämmitys sekä jääkaappi, jota ei monellakaan majalla ole. Tuvassa on lisäksi takka, jonka ääressä voi viettää iltoja sateen sattuessa.

Ensimmäistä kertaa erämajalomalla

Heinäkuussa oli majalla lomailemassa kuusankoskelainen Pertti Halonen perheineen. Yhtiön erämajalla he olivat nyt ensimmäistä kertaa. Aikaisempina kesinä perhe on viettänyt lomansa telttaillen ja kierrelleen ympäri Suomea, mutta nyt haluttiin kokeilla, miltä loma-
viikko erämajalla tuntuu.

"Vissiin sitä alkaa jo ikä sen verran painaa, ettei telttailemaan jaksa lähteä", toteaa Pertti Halonen. Perheeseen kuuluu Päivi-vaimon lisäksi kaksi poikaa, joista nuorempi eli Eero oli mukana ja hänellä oli kaverina Mika Kuusisto.

Poikien aika on kulunut onkiessa ja perhosia jahdattaessa. Eero kerää nimittäin perhosia ja hänellä on kotona jo noin 150 erilaista perhosta. Parin ensimmäisen Ruukinkoskella vietetyn päivän aikana ei uusia lajeja vielä ollut löytynyt, mutta pari yökköstä ja muutama kiitäjä oli sentään kiinni saatu.

"Kyllä tämä oikein viih-

Vain alle puolet halukkaista pääsee

"Yhtiön erämajatoiminta lähti käyntiin vuonna 1967, jolloin otettiin käyttöön viisi majaa. Nyt meillä on vakituises-
sa käytössä 26 majaa. Tämä määrä pyritään pitämään lähitulevaisuudessa entisellään", kertoo sosiaalipäällikkö Raine Valleala.

"Valitettavasti vain me emme pysty majoittamaan läheskään kaikkia halukkaita näin kesäaikaan, koska pyrkijöitä on niin paljon", Valleala valittelee.

Vain 44 prosenttia hake-neista pääsi tänä kesänä viikoksi jollekin erämajalle. Kolmen kesäkuukauden aikana majoilla yöpyy yli kolmesataa perhettä, ja jonkin verran muita ryhmiä. Lomalaisten määrä on hakenusten perusteella noin 1 100, mutta käytännössä se on suurempi, koska monen erämajalla asuvan luona käy vieraita.

Lomalaisten valinnassa noudatettiin tänä keväänä hieman uudistettua systeemiä. Ratkaisevana tekijänä olivat kuitenkin edelleen palvelusvuodet. Uusi järjes-

Sosiaalipäällikkö Raine Vallealan mukaan uusi valintatapa suosii yhtiön pitkäaikaisia työntekijöitä.

telmä suosii jonkin verran vanhoja työntekijöitä. Nyt esimerkiksi viisi vuotta sitten yhtiön erämajalla ollut on hakujonossa edempänä kuin neljä vuotta sitten yhtiön palvelukseen tullut, vaikka tämä ei erämajalla olekaan kertaakaan käynyt. Erämajalla käynnin jälkeen alkavat palvelusvuodet kasvaa alusta. Muiden kuin kesäkuukausien aikana erämajoilla lomailu ei vaikuta

kesäksi erämajalle pääsyyn.

"Majojen jakaminen on varsin vaikea tehtävä, mutta pyrimme olemaan oikeudenmukaisia. Juhannus on kaikkein vaikein jaettava, sillä samalle majalle saattaa olla tulossa 30:kin perhettä. Palvelusvuosien sattuessa tasan joudutaan majaviikoja jopa arpomaan", kertoo Valleala.

Erämajan vuokra on nimellinen 10 markkaa vuo-

rokausi. Tämä summa ei kata edes lämmityskustannuksia.

Kymiyhtiön erämajatoiminta on Vallealan mukaan laajinta suomalaisista yrityksistä. Muilla yhtiöillä yleensä on vielä eri majat toimihenkilöille, mutta Kymiyhtiön majat ovat kaikkien yhtiöläisten käytössä ja jakamisessa ratkaisevat ainoastaan palvelusvuodet, ei asema yhtiössä.

Ympäri vuoden

Erämajat ovat lähes kaikki ympärivuotisessa käytössä. Ainoastaan saarissa olevia majoja ei talviaikaan vuokrata. Talvella majat ovat käytössä lähinnä viikonloppuisin ja merkittävien käyttäjäryhmä on perheiden ohella pilkkiporukat.

Majojen varustointia hoitaa Kuusankoskella sosiaaliosastolla Kaija Nyberg. Hänen mukaansa valituksia majoilla olleilta tulee vähän. Joskus on saattanut kaasu loppua tai jotain muuta vastaavaa on sattunut.

"Valintajärjestelmänkin on yhtiöläisille aika hyvin sel-

Erämajojen hoidosta vastaa Niilo Lindsten.

vinnyt, sillä vain harvoin kysellään valintaperusteista, jos ei itse ole satuttu majalle pääsemään", kertoo Kaija Nyberg.

Kaukaisimmille majoille on yleensä helpompi päästä kuin lähellä Kuusankoskea oleville. Joku voi päästä majalle varsin vähäisilläkin palvelusvuosilla, kun hakee kaukaiselle majalle hiljaiseen aikaan. Joku toinen, vaikka palvelusvuosia olisi-

kin melkoinen määrä, voi jäädä ilman, kun hakee suosituille majalle vilkkaaseen aikaan, esimerkiksi juhannukseksi.

Siisti jälkesi

Erämajojen kunnossapidosta vastaa majahoitaja Niilo Lindsten. Hän toivoo, että majojen käyttäjät hu-

suosittuja

Salmenkorvan majan pihamaalla makkaraa paistamassa Paula, Helka ja Teuvo Tattari.

tyisiä ja rauhallinen paikka on. Muita ihmisiä on näkynyt vain jokunen vilaukselta, vaikka mukavahan se olisi paikkakuntalaisiin tustua; kaupassakin oltiin

niin ystävällisiä, kun kävimme tietä kysymässä", kertoi Päivi Halonen.

"Hienoa täällä on soudella ja kalastella", tiivistä puolestaan perheen isä. Koko

Salmenkorvan päärakennus on hyvässä kunnossa.

perhe on käynyt soutelemassa jokea alaspäin ja lähipäivinä oli tarkoitus tehdä uusia soutuaretkiä.

Majaan Haloset olivat tyytyväisiä, mutta talon ja kosken välissä olevia puita he toivoivat harvennettavan, jotta koskimaisema näkyisi sisällekin. Moitetta tuli hieman majalle johtavan noin kolmen kilometrin mittaiselle tien osalle, se kun on aika huonossa kunnossa. Lomalaisten täyteen pakatut autot juuttuvat siihen helposti. Tiehen on kylläkin luvassa parannusta tämän kesän aikana.

Suosittu Salmenkorva

Salmenkorvan erämaja on yhtiön majoista suosituimpia. Eikä se mikään ihme olekaan, sillä maja on todella luonnonkauniissa ympäristössä Mustasalonsaaressa Sulkavalla. Saareen pääsee kävelysiltana pitkin; matkaa auton parkkipaikalta kertyy noin 300 metriä.

Maja on entinen metsätyönjohtajan asunto. Se käsittää kaksi huonetta ja tilavan tuvan. Rakennuksessa on sähkövalaistus ja puulämmitys. Pihassa on myös aitta, jossa varsinkin perheen nuorimmat voivat yöpyä. Talo on aivan rannassa vaahteroiden ja koivujen katveessa suojaissa poukamassa. Tuvan ikkunaan varjostaa suuri vaah-

Teksti ja kuvat Hannu Jauhiainen

ra, joten lämpimilläänkin ilmoilla sisällä on vilpoisaa.

Majalle menee tie Saimaan lomakylän kautta, josta matkaa on noin kaksi kilometriä rantaan. Kauppa on lomakylässä, jossa voi käydä myös ruokailemassa ja iltaa viettämässä, jos mökkielämään kyllästyy.

Kun maja on aivan turistikeskukseen viereissä saattaa turisteista olla joskus hieman häiriötä, mutta tilaa saaresta kyllä löytyy, sillä se on noin viisi kilometriä pitkä ja pinta-alaltaan noin 240 hehtaaria. Saaresta ei ole muita asumuksia ja siellä on erinomaiset marjamaat.

Heinäkuussa olivat Salmenkorvassa lomailemassa Helka ja Teuvo Tattari yhdessä tyttärensä Paulan kanssa.

"Oikein mukava paikkahan tämä on, vaikka hieman vaikea tänne oli osata ja ihmisetkään eivät oikein osanneet neuvoa missä tämä on", kertoi Teuvo Tattari. Majalle johtava viitoitus kaipaisikin hieman selvennystä, sillä lomakylän ja muiden kesämökkien tiet harhauttavat helposti majalle menijää.

Tattarit olivat nyt ensimmäistä kertaa erämajalla. Helka Tattari kertoo käyneensä muutamalla majalla aikaisemmin ensiapuryhmän mukana.

"Ahvenia me on täällä kovasti ongittu ja hyvin niitä on saatukin. Saunomasahan sitä pitää lomalla käydä joka päivä", kertoi Teuvo Tattari.

"Mustikoita on meillä tarkoitus käydä saaresta etsimässä, täällä kun ei ole pelkoa, että eksyisi", kertoi puolestaan Helka Tattari.

Salolaisia Järvitaipaleella

Tuohikotin ympäristössä on yhtiöllä varsin monta erämajaa. Yksi niistä on Sa-

Niina ja Jonna Kostamo

Kivisilmän sauna on tänä keväänä uusittu sisältäpäin. Saunan edustalla Lea ja Taisto Niskanen.

vitaipaleen kunnassa oleva Järvitaipale. Maja on pienen kirkasvetisen Matalajärven rannalla. Järvi onkin tosi matala, laiturikin on rakennettu lähes 70 metriä pitkäksi, jotta kunnolla siitä uimaan pääsisi.

"Muuten täällä on kiva olla, mutta harmittaa, kun

Kivisilmä yhden perheen käytössä

Valkealassa Hevosojan kylässä oleva Kivisilmän maja on tänä kesänä ollut ensimmäistä kesää yhden perheen käytössä. Aikai-

Järvitaipaleen pihamaalla Jukka, Arja, Niina, Jonna ja Tarja Kostamo.

ei saa kalaa tästä järvestä", kertoi Jukka Kostamo, johon vaimo Tarja lisäsi, että yksi on sentään nähty. Salosta kotoisin olevat Kostamot olivat lomailemassa Järvitaipaleen majalla tyttärensä Niinan ja Jonnan kanssa.

"Lasten on ainakin hyvä käydä uimassa, kun on matala ranta", totesi Tarja Kostamo. Hän kertoi myös, että marjassa on sen verran käyty, että mustikkasoppaa on saatu syödä. Itikoita metsässä kuulemma oli valan hirveästi. Mustikoiden lisäksi lähiympäristöstä voi löytää lakkojakin, sillä pienten lampien ympärillä on myös pieniä soita.

Järvitaipaleen maja käsittää keittiön, tilavan tuvan ja kaksi makuuhuonetta. Majassa on keskuslämmitys ja kaasuväläistys. "Hieman tuo kaasun käyttäminen oudoksutti alkuun, kun siihen ei ole aikaisemmin totuttu", kertoi perheen äiti.

Kalan makuunkin perhe oli sentään päässyt, sillä läheisestä lammesta saatiin jonkin verran ahvenia.

Lomalaisia kävivät tervehtimässä vieraat. Majalla oli käymässä Jukan velipolka Markku Kostamo vaimonsa Arjan ja perheen viiden kiinanpalatsikoiran kanssa.

ven välisellä kannaksella. Soutelemaan ja kalastelemaan pääsee tosin vain Tihvetjärven puolelle, sillä Luujärvi on armeijan suoja-alue.

Piharakennus käsittää kaksi huonetta ja keittiön. Sauna on erittäin hyvässä kunnossa, sillä se on paneloitu tänä keväänä.

Kivisilmässä olivat viettämässä kesälomaansa kuusankoskelaiset Lea ja Taisto Niskanen yhdessä lastensa Markon ja Merjan kanssa. Niskaset ovat käyneet Kivisilmässä aikaisemmin syksyisin marjastamassa ja marjaan oli perheellä nytkin tarkoitus mennä.

Lomapäivien aikana perhe oli käynyt soutelemassa Tihvetjärvellä, jossa maisemat ovat kuin Kuusamossa, kuten Taisto Niskanen asian ilmaisi. Kalaa on pyydetty kolmella verkolla, mutta kolmen ensimmäisen päivän aikana niihin ei toistaiseksi ollut mennyt mitään. Sen sijaan mato-ongella ja virvelillä oli saatu isoja ahvenia aivan tarpeeksi. "Onhan meillä kalaa riittänyt, ja varmuuden vuoksi meillä oli jo tullessa mukana savumuikkuja", kertoi Taisto Niskanen.

Hän kertoi perheen lomailleen aikaisempina kesinä Keski-Suomessa, molemmat aviopuoliset kun ovat kotoisin Viitasaareltä. Siellä on erämajaviikon jälkeen nytkin tarkoitus perheen käydä. □

Marko ja Merja Niskanen uimassa Kivisilmän rannassa.

Joskus kuin salapoliisityötä

Lars Ståhlström kerää ja tutkii mineraaleja

Dipl.ins. Lars Ståhlström Kymin Paperin suunnitteluosastolta sai keväällä yhtiön 100-vuotissäätiöltä apurahan mineraalien keräämiseen. "Käytin apuraha ultraviolettilampun ostamiseen. Rahaa kului myös Etelä-Norjaan ja Ruotsiin suuntautuneeseen kivien keruumatkaan."

Mineraalien kerääminen on Suomessa harvinaista, esimerkiksi Kymi-yhtiön piirissä ei Ståhlström tunne muita asianharrastajia. Ruotsissa sen sijaan mineraaleja tutkivat ja keräilevät sadat ihmiset, Saksassa tuhannet ja Yhdysvalloissa sadattuhannet.

"Mineraalien keräily on ihan samanlaista periaatteessa kuin postimerkkeily. Mineraaleja, kuten postimerkkejäkin, on erilaisia ja molemmat ovat kauniita. Mineraaleja, kuten postimerkkejäkin, voi kerätä esimerkiksi maittain. Minä kerään kaikkia mineraaleja."

Lars Ståhlström on rakentanut kotiinsa vitriinejä mineraalien säilytystä varten. Maallikosta näyttää siltä, että eriväriset, erimuotoiset ja eri kokoiset kivet ovat nimillä ja kemiallisilla kaavoilla varustettuina lasin alla epämääräisessä järjestyksessä. Asia on kuitenkin toisin.

"Oikealta päin lueteltuna vitriinissä ovat alkuaineet, sulfidit, sulfoosulolat, oksidit, suolat, kloridit, karbonaatit, fosfaatit, silikaatit ja niin edelleen."

Ståhlströmin kokoelmissa mineraaleja on yhteensä kolmisen sataa. Yhteensä mineraaleja on laskutavasta riippuen 2 500:sta lähes 3 000:aa.

Tietenkin on hyvä, jos löydän myös uusia kiviä."

Lars Ståhlström kertoo kiinnostuksen mineraaleihin heränneen vuonna 1968 Tanskan matkalla. Lasten

Tämä kuva on lavastettu: ultraviolettilamppu tuo mineraalit kivenlohkareesta esiin vain hämärässä tai pimeässä.

"Suurimpaan yksityiseen tuntemaani kokoelmaan kuuluu yli 1 500 mineraalia. Kivien määrä ei kuitenkaan ole tärkeintä, merkittävää on myös niiden kauneus", kertoo Ståhlström.

"Itse asiassa pyrinkin tällä hetkellä löytämään kaidista kokoelmani kivistä kauniimpia ja näyttävämpiä.

kanssa vedessä polskuttelu alkoi pitkästyttää ja merenrannan kivet kiinnostaa. Kivitutkimuksen aloittamisessa oli hyödyksi se, että Ståhlström oli opiskellut minerologiaa ja geologiaa.

"Kemian tuntemusta ei kerääminen kuitenkaan välttämättä edellytä. Kiviä voi maallikkokin kerätä yhtä paljon kuin minä. Silloin

kuitenkin näytteilleasettelu tapahtuu toisella tavalla kuin oman kokoelmani."

Kivien tuntemustaan Lars Ståhlström ei käytä hyväksi malmien etsimisessä. Malmien ja mineraalien etsinnällä on erilaiset filosofiat:

"Itselläni on erilaisia kirjoja, joissa kerrotaan, missä tiettyjä mineraaleja on löydettävissä. Voin lähteä paikalle ja useimmiten löydän mitä etsin. Malmeja etsittäessä taas saatetaan joutua kulkemaan satoja kilometrejä."

Mineraaleja voi hankkia myös muulla tavalla. Mm. Helsingissä on yksi mineraaleja välittävä kauppa, Ruotsissa useampia. Ulkomailla järjestetään mineraalimessuja, joilla kiviä voi ostaa ja vaihtaa. Lisäksi kiviä välitetään postimyynnissä.

Mineraalien hankintatapojen moninaisuus ei kuitenkaan merkitse etsimisen helpoutta. "Joskus tämä on mielenkiintoista salapoliisihommaa. Esimerkiksi silloin, kun menee isoon louhokseen ja toivoo löytävänsä sieltä pienen yksityiskohdan. Nuppineulankin löytäminen heinäsuovasta voi olla helpompaa." Esimerkkinä Ståhlström näyttää pienen kananmunan kokoista kiveä, johon on liittetty nuoli esittämään etsittyä yksityiskohtaa, romeiittia.

Yksinkertaisilla välineillä onnistuu

Kiviä kerätessä tärkein apuväline on vasara. Tutkittaessa kiviä tarkemmin riittää suurennuslasi; mikroskooppi ei ole välttämätön. Lars Ståhlströmillä on kiviä kerätessään mukana myös pieni vaaka ja vesiasia kiven ominaispainon määrittämiseksi. Tarvitaan myös eri kovuisia mineraaleja kovuusasteikon määrittämiseksi: talkki on pehmein, siten seuraavat kipsi, kalkkikivi, fluoriitti, apatiitti, maasälpä, kvartsi, topaasi, korundi ja timantti. Lasit-

Lars Ståhlström säilyttää mineraaleja vitriineissä kotonaan. Yli kolmisen sadan näytteen keräämiseen on kulunut kolmisen toista vuotta.

tamatonta posliinia on mukana siksi, että mineraalista jää siihen tietynvärinen viiru. Väri kertoo mikä mineraali on kyseessä.

100-vuotissäätiön apurahalla ostettu ultraviolettilamppu on suureksi hyödyksi määrättyjen kivien tutkimisessa, mutta ei välttämätön. Sitä on lisäksi käytettävä pimeässä, joten Ståhlström ei välttämättä halua kivenkeruumatkaansa ajaksi kirkkaita kesäpäiviä.

Kivet kertovat menneisyydestä

Lars Ståhlström kertoo että mineraaleja tutkittaessa huomaa kuinka pieni ja lyhytaikainen ihminen on.

"Esimerkiksi Ylämaan spektroliittivyöhyke on toista miljardia vuotta sitten syntynyt. Lapin granuliittivyöhyke on reilut kaksi miljardia vuotta vanha. Kuusamon Iivaara sen sijaan on tullut 200 miljoonaa vuotta sitten tulivuorena ylös."

"Mo i Ranasta löytämäni

talkki on puolestaan syntynyt 400 miljoonaa vuotta sitten, mutta kiven osat ovat vanhempia. Miljardi vuotta sitten ne ovat olleet jokihiekkaa tai savea, joka on syntynyt Norjan vuoriston rapautuessa."

Mineraaleilla myös hintansa

"Jos lasketaan mitä kokoelmani on tullut maksamaan, se on arvokas", kertoo Ståhlström. Kivien keräämisessä nimittäin tarvitaan yleensä oma auto, koska löytöpaikat ovat harvassa ja yleensä eivät yleisten teiden varsilla. Mm. Norjasta Ståhlström toi 100 kiloa mineraalilohkareita. Yksittäiset mineraalinäytteet Ståhlströmin kokoelmassa maksavat parhaimmillaan muutaman satasen.

Näyte sinänsä on arvokas, ei esim. sen sisältämä metalli. "Jos joku esimerkiksi haluaisi ostaa Kongsbergin hopeanäytteeni, on hopean arvo kenties vain prosentti näytteen arvosta."

Einarille uusi rekkaveturi

Kymi-yhtiön kuljetusosasto Kuu-sankoskella on vastaanottanut kesäkuun alussa uuden rekkaveturin, Sisu 370:n. Tämä kotimaisen autoteollisuuden lippulaiva hoitelee yhtiössä

lähinnä raskaansarjan kaukokuljetuksia: suolahapon jakelua, suurien telojen ja koneiden osien siirtoja sekä tietysti myös paperin ja massan kuljetuksia.

Useimmiten yhtiön uusi rekkaveturi nähdään maanteillä suolahappolastissa. Sisun edustalla apulaiskuljetuspäällikkö Jalo Sahala (vas.) ja rekan nimikkokuski Einari Hytönen.

Eniten uutta rekkaa työlistävät suolahappokuljetukset. Klooritehtaan sivutuotteena valmistettavaa happoa kuljetetaan eri puolille Etelä-Suomea.

Nyt hankitun Jyry-Sisun kokonaispaino on täydessä suolahappolastissa 36 tonnia. Rekalla on pituutta 15 metriä, ja tehoa löytyy pellin alta 370 hevosvoimaa. Hintaa tälle komeudelle kertyy täysissä varusteissa liki puoli miljoonaa.

Apulaiskuljetuspäällikkö Jalo Sahala sanoo kuljetuskaluston ennakkohuoltoon kiinnitetävän nykyisin paljon huomiota.

"Pyrimme tekemään renkaiden vaihdot ja muut vastaavanlaiset huollot säännöllisen aikataulun mukaan, jottei tienpäällä tarvitsisi ruveta remonteja suorittamaan."

Ajokilometrejä tälle yhtiön suurimmalle vetojuhdalle kertyy parhaimmillaan jopa 7 000 kilometriä kuukaudessa. Vuotuinen kilometrimäärä asettuu yleensä 50 000 km:n tuntumaan.

Uusi rekka on Einari Hytösen nimikkoauto, järjestyksessä jo kolmas 'nuppi' hänen käytössään. Siirtymisen vaihteeksi Sisun ohjaimiin palautti Hytösen mieleen vanhat hyvät ajat, jol-

Uuden rekkaveturin käyttöönotto palautti Einari Hytöselle mieleen autoilijauran alkuajat, jolloin hänen käyttöönsä annettiin 37-mallinen Sisu. Kuva on vuodelta 1946 ja siinä Hytönen poseeraa häkäpöntöllä varustetun ajokkinsa vieressä.

loin hän aloitteli samanmerkkisellä kuorma-autolla kuljettajan uraansa Kymi-yhtiössä.

Hytönen tuli yhtiöön v. 1942 ja pääsi seuraavana vuonna autohommiin harjoiteltuaan ensin pikkupäsin lämmittäjänä Kymintehaan-Voikkaan kapearaiteisella rautatiellä. V. 1946 Hytönen sai ajokikseen 37-mallisen Sisun, joka ajankohdan huomioon ottaen oli tietysti häkäpöntöllä varustettu. Tällä sinnikkäällä ajope-

lillä Hytönen kertoi hoidellun niin hiekka-, halko- kuin puutavarakuljetuksetkin. Ajokilla oli tehoa 80 hevosvoimaa ja kokonaispainoa 8,5 tonnia.

Ensikokemukset tuliterästä Sisusta ovat Hytösen kertoman mukaan pelkästään myönteiset. Saman tuloksen tuli myös kuljetuksen 'ylipäällikkö', Perustuotantoryhmän johtaja Antti Örmälä, joka juuri ennen kesälomaansa teki omakätisesti koeajon uudella rekalla.

Kuusaalaisille

Aravalaina haettava 31.8. mennessä

Valtion asuntolainaa omakotitalon rakentamista varten v. 1982 on Kuusankoskella haettava kuluvaan elokuun loppuun mennessä.

Lainahakemusasiakirjoihin tarvitaan mm. seuraavat:

1. Pääpiirustukset kolmena sarjana.
2. Rakennuslaskelma ja kustannusarvio asuntohallituksen lomakkeelle 2a/80 laadittuna kahtena kappaleena.
3. Kaikkia taloon asumaan tulevia yli 18-vuotiaita henkilöitä koskevat verotodistukset vuodelta 1979 toimitetusta valtion verotuksesta yhtenä kappaleena.
4. Virkatodistukset yhtenä kappaleena.
5. Työnantajan todistukset kuukausituloista yhtenä kappaleena.

6. Opiskelijoiden osalta opiskelutodistus, josta selviää arvioitu valmistumisajankohdasta.

7. Jäljennös tontin saantokirjasta, vuokrasopimuksesta tai myyntisitoumuksesta yhtenä kappaleena.

Olosuhteiden mukaan voidaan lisäksi tarvita selvitys hakijatalouskunnan omaisuuden nettoarvosta ja raskaustodistus.

Sosiaaliosasto avustaa yhtiöläisiä hakemusmenettelyssä.

Aikavaraukset lainahakemuksen täyttämistä varten puhelimesta 40-2290.

Jotta hakemusasiakirjat voidaan toimittaa määräajassa edelleen, on niiden oltava sosiaaliosastolla viimeistään 26.8.1981.

Lähde mukaan asuntomessuille

Sosiaaliosasto järjestää matkan Helsingin asuntomessuille lauantaina 29.8.

Matka on tarkoitettu omistusasunnon hankintaa lähiaikoina suunnitteleville ja kuluvaan kesänä rakentaville henkilöille.

Kuljetus on maksuton. Muista kustannuksista huolehtii kukin osanottaja itse.

Lähtö Voikkaan seuratalon edestä klo 9. Ajetaan Voikkaan sillan eteläpäähän, Sairaalanmäen ja Kirjakaupanmäen pysäkkien kautta Kansantalon pysäköintipaikalle, josta lähtö edelleen klo 9.20. Paluuajankohdasta sovitaan menomatalla.

Ennakoilmoittautuminen puh. (40)2290 ke 26.8. klo 16.30 mennessä.

Mukaan otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä yksi linja-autollinen väkeä.

Avustuskassa tiedottaa

Tilapäiset työntekijät tulevat nykyisin avustuskassan jäseniksi heti työsuhteen alettua. Vastuunsiirto sairausvakuutuksen osalta tapahtuu työsuhteen alkamiskuukauden päätyttyä. Tämän johdosta lisäetuuskortit lähetetään vasta sv-vastuunsiirron jälkeen.

Lisäksi työntekijää pyydetään lähettämään sairausvakuutuskorttinsa avustuskassaan vastuunsiirtomerkinnän tekemistä varten. Mikäli sairaustapausta sattuu ennen sv-vastuunsiirtoa, tulee työntekijän ilmoittaa siitä avustuskassalle korvausasioiden hoidon nopeuttamiseksi.

Retki Verlaan uusille eläkeläisille

Yhtiötä 25 vuotta palvelleille uusille eläkeläisille ja heidän puolisoilleen järjestetään päivän kestävä retki Verlaan ke 2.9. Henkilökohdainen kutsu lähetetään.

Sormus löydetty

Kivisilmästä on löydetty kihlasormus. Sen saa peräi ilmoittamalla tuntomerkki puh. 44 953/Pirjo Toivonen.

Sieniretki Saarijärven majalle

Yhtiöläisille järjestetään sieniretki Saarijärven erämajalle ma 7.9. Auto lähtee Kansantalolta klo 9 ajaa Tähteen kautta. Tarvittaessa ajetaan Pilkkanmaassa ja Lapinmäellä. Sieniasiantuntija **Maija-Leena Prusi** on mukana sieniretkellä. Osanottomaksu 10 mk, johon sisältyvät matka ja pullakahvit majalla. Lisäksi voi varata evästä. Ilmoittautumiset Kymmin sosiaaliosastolle 1.9. mennessä puh. (40) 2293.

Naistenkerhot

Neuvottelukokous Kuusaan ja Voikkaan naistenkerhojen toimihenkilöille Toimelassa ti 1.9. klo 14.

Vilhelmiinat aloittavat syyskauden toiminnan Voikkaan seuratalossa to 3.9. klo 19.

Luonnosta ruokapöytään

Kotitalousteknikko **Maija-Leena Prusi** pitää havaintoesityksen luonnosta kerättyistä ruoka-aineksista Toimelassa to 3.9. klo 18.30. Ilmoittautumiset Kymmin sosiaaliosastolle puh. (40) 2293.

Tuulastamiskielto

Täten ilmoitetaan, että Kymi Kymmene Oy:n ja Oravalan jakokunnan välillä on sovittu, että tuulastaminen on 1.8.1981 lukien toistaiseksi kokonaisuudessaan kielletty Kymijoesa Voikkaan padon molemmin puolin Oravalan jakokunnan alueella.

Kymi Kymmene
Oravalan jakokunta

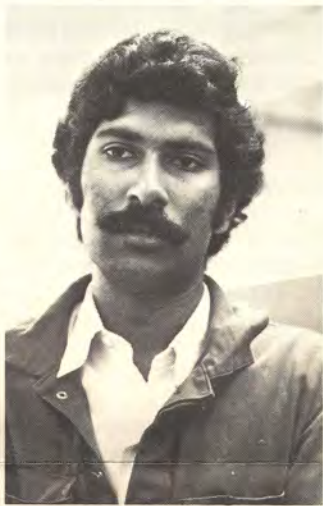
Intiasta kaukaisin harjoittelija

Kymiyhtiön Kuusankosken tehtailloilla on tänä kesänä töissä noin 150 kesäharjoittelijaa, joista noin puolet on teknisen alan harjoittelijoita ja puolet konttoriharjoittelijoita.

Harjoittelijoista kaksi on ulkomaalaista. Toinen heistä on 27-vuotias intialainen **S. Chandrasekhar**, joka on töissä sellutehtaalla.

Chandrasekhar tuli Suomeen viime syksynä ja aloitti opiskelut Teknillisessä korkeakoulussa alanaan seluloosateknikka. Sellutehtaalla hän hankkii käytännön kokemusta sellun valmistuksesta.

Kotoisin Chandrasekhar on Keski-Intian maaseudulta. Kotimaassaan hän kävi

S. Chandrasekhar

ammattikoulussa kemian linjan. Sen jälkeen hän on asunut vanhempiensa kanssa eri puolilla Eurooppaa ja opiskellut jonkin verran kemiaa USA:ssa.

Suomeenkin hän tuli vanhempiensa mukana, jotka ovat tällä hetkellä töissä maansa suurlähetystössä. Maassamme Chandrasekhar kertoo viihtyvänsä hyvin. Ihmiset ovat hänen mielestään ystävällisiä ja auttavai-

sia. Niin kuin ulkomaalaiset yleensä Chandrasekharin joutui heti tutustumaan saunaan ja kovasti hän kertoo saunomisesta pitävänsäkin.

Suomea hän on ehtinyt kierrellä jonkin verran. Juhannuksena hän oli vanhempiensa kanssa käymässä Lapissa. Matkalla käytiin aina Nordkapissa asti.

Toinen yhtiön ulkomaalaisista harjoittelijoista on itävaltalainen **Wolfgang Kovacek**, joka tuli osto-osastolle töihin heinäkuussa. Kovacekin kesä Suomessa alkoi mukavasti, sillä kun hän ensimmäisellä viikolla osti itselleen virvelin ja lähti opettelemaan heittämistä Voikkaan pyykkilaiturille, niin jo kymmenennellä heitolla tarttui uistimeen lähes kaksikiloinen hauki.

Harjoittelijoilla on tänä kesänä ollut perinteisiä tutustumiskäyntejä yhtiön eri tuotantolaitoksiin. Saunailtoja on ollut kaksi ja Orilammelle sekä Kotkan edustalla olevaan Kaunissaareen on tehty retket. Varsinainen kesän päättäjättilaisuus on Verlassa 11.8.

koulun koululautakunnassa. Hänen harrastuksiinsa kuuluu moottoriurheilu ja hirvenmetsästys.

Kuusankoski

Maalari **Reijo Lahti** Kymmin rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 14.8. Hän on toiminut rakennusosastolla maalarina 1948—1968. Sen jälkeen hän oli maalarina vuoteen 1973 Kymmin paperitehtaalla, jonka jälkeen hän siirtyi takaisin Kymmin rakennusosastolle.

Ylimestari **Erkki Penttinen** Yankee-osastolta täyttää 50 vuotta 21.8. Hän on syntynyt Kuusankoskella. Yhtiön palvelukseen hän tuli vuonna 1947 piirustuskonttoriin. Paperiteknikoksi hän valmistui vuonna 1957 Tampereen Teknillisestä koulusta. Yhtiön palveluksessa hän on ollut kaikkiaan 31 vuotta. Hän toimi 20 vuotta vuoromestarina ja vuodesta 1977 alkaen ylimestarina Yankee-

osastolla.

Hän on kuulunut palokuntaan ja osallistunut työsuojelu-, ensiapu- ja tuotantokomiteatoimintaan. Kymintehtaan Mestarikerhon jäsen hän on ollut vuodesta 1957 ja kuulunut kahdeksan vuotta kerhon hallitukseen.

Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon osallistu-

Erkki Penttinen

minen Kuusankosken Kisan ja Kuusankosken Mieslaulajien toimintaan. Varsinaisen vapaa-ajan urakkansa hän on suorittanut Teknisten parissa. Kuusankosken Teknisten jäsen hän on ollut 24 vuotta ja Teknisten Liiton valtuuston jäsen 10 vuotta

Järjestöt

Kuusankosken Tekniset

Teknisten Liiton Kymen piiri järjestää piiripäivät 29.8. Lappeenrannan Kasinolla. Yhdistys järjestää tilaisuuteen kuljetuksen yhdellä linja-autolla.

Lähtö Voikkaan kerholta klo 10 (huom. muuttunut aika!). Lounas Kasinolla klo 11—12.45, kiertojelu klo 13—14, vierailu Kaukaalla klo 14—14.45.

Luennot ajankohtaisista aiheista jäsenille sekä esitellyt puolisoille klo 15—17. Tanssia orkesterin säestyksellä klo 17 alkaen. Paluu Kuusankoskelle klo 2:een mennessä.

Jäsenet puolisoineen tai seuralaisineen tervetulleita. Ilmoittautumiset **Pentti Suokalle**, puh. (40)2765.

sekä Teknisten Liiton Kymen piirin rahastonhoitaja kaksi vuotta.

STTK:n liittovaltuuston jäsen hän on ollut neljä vuotta. Nykyisin hän on varajäsenenä STTK:n hallituksessa. Asuntotoiminnassa hän on ollut mukana toimien Asunto Oy Jokitörmän hallituksessa ja viisi vuotta Mäenpääntie 1:n isännöitsijänä. Tämän vuoden alusta hän kuuluu myös Pohjois-Kymen Säästöpankin isännöintiin.

Välirullakoneen käyttäjä **Reino Arvila** päällystyslaitokselta täyttää 50 vuotta 22.8. Hän on syntynyt Kuusankoskella ja tullut yhtiön palvelukseen 1947. Hän on toiminut eri tehtävissä Kymmin paperitehtaalla ja vuodesta 1975 lähtien päällystyslaitoksella.

Hioja **Toivo Hannola** Kymmin konekorjaamolta täyttää 50 vuotta 26.8. Hän on syntynyt Mäntyharjulla.

Henkilöuutiset

Paperi

Kuusankoski

Varavuoromestari **Martti Hakala** on 1.8. nimitetty vanhemmaksi vuoromestariksi Voikkaan paperitehtaalle.

Kemia

Kuusankoski

Dipl.ins. **Marianne Lindeman** on 3.8. otettu yhtiön palvelukseen markkinatutkijaksi tuotekehitysosastolle.

Perustuotanto

Kuusankoski

Samuli Pohjaranta nimettiin 12.7. voimaosastolla Kuusankosken vesivoimalaitoksen vuorovaramieheksi.

Eläkepäiville

Paperi

Kuusankoski

Rakennustyöntekijä **Eila Kinnunen** (21 palvelusvuotta), levyseppä **Eino Koski** (38), hioja **Esko Tökkäri** (40) ja hioja **Eino Lampinen** (34).

Perustuotanto

Kuusankoski

Järjestelymestari **Heikki Joensuu** (33) ja kuivauskone-
mies **Niilo Salama** (37).

Kesänäyttelyssä tuhat kävijää

Taidenäyttely Verlan Kesä V päättyi 2.8. Näyttelyssä vieraili kahden kuukauden aikana 1035 kävijää. Kesäkuu oli heinäkuuta vilkkaampi.

UutisKymi

Päätoimittaja Reijo Virta
puh. 2168
(suora 951-402 168)

Toimitussihteeri
Heli Kyllönen puh. 2169
(suora 951-402 169)

Kesätoimittaja
Hannu Jauhiainen
puh. 2147
(suora 951-402 147)

Toimituksen sihteeri
Irma Rähä puh. 2173
(suora 951-402 173)

Paperi:
Kymmin paperitehtaan
Goldstar matta 90 g/m²
ISSN 0358-416X

Valokuvaaja
Tuomo Pitkänen
puh. 951-45 068

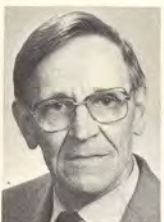
Toimitus
Kymi Kymmene Oy
Tiedotusosasto
Niementie 13
45700 Kuusankoski
Puh.vaihde 951-402 111

Kirjapaino
Kymi Kymmene Paperi
Kouvolan kirjapaino
Valtakatu 28
45100 Kouvola 10
Puh.vaihde 951-11 551

Lehden seuraava numero ilmestyy 31.8. Aineiston on oltava toimitussihteerillä viimeistään keskiviikkona 19.8. klo 16.30.

Merkkipäiviä

Karkkila

Veijo Luttinen

Senkkamuurari **Veijo Luttinen** sulatosta täyttää 31.8. 60 vuotta. Hän on työskennellyt sulatossa vuodesta 1953 lähtien. Yhteiskunnalliseen toimintaan hän on osallistunut toimimalla vaalilautakunnan varapuheenjohtajana ja Vaskijärven

Vauhti parani aloitetoiminnassa

"Näyttää siltä, että aloitetoiminnan uudelleenjärjestely on vilkastuttanut aloitteiden tekoa tuntuvasti. Aikaisempiin vuosiin verrattuna saataneen tänä vuonna aloitteita yli kaksinkertainen määrä", toteaa Kuusankosken tehtaiden aloitetoiminnan hoitaja dipl.ins. Matti Sampolahti.

Aloitetoiminnan säännösten uudistamisen lisäksi myös aloitteiden käsittelyn tehostaminen lienee vaikuttanut aloitteiden lisääntymiseen. Lukittavista aloitelaitteista on mm. siirretty käyttämään valmiiksi painetuilla osoitteilla varustettuja kuoria.

Toimikunnan käsittelyä varten aloite saadaan lausuntoineen valmiiksi noin kolmen kuukauden kuluessa. Jos käsittelyssä on useampia aloitteita, voi joku aloite joutua odottamaan pitempäänkin, sillä toimikunnan kokouksia ei ole mielekästä järjestää lyhyin väliajoin yhtä aloitetta varten kerrallaan.

Aloitetoiminnan hoitajalle osoitetut kuoret, aloitelomakkeet ja aloitelomakkeiden liitelomakkeet ovat aloitteiden tekijöiden saatavilla kaapeissa ja toimistoissa laatikostoissa, joita on kevättalvesta lähtien toimi-

Uudentyyppistä aloitekaappia esittelevät sellun aloitetoiminnan jäsen, vuorovaramies Timo Lehminen ja aloitetoiminnan hoitajan apulainen, teknikko Onni Ulin (oik.)

tettu osastoille yhteensä 56 kappaletta.

"Uusi menettely on tyytyväisyydellä otettu vastaan joka puolella. Se nopeuttaa aloitteiden käsittelyä, koska kirjeluori tulee konttoripostissa nopeasti aloitetoiminnan hoitajalle. Aiemmin aloitteet pudotettiin lukittuihin laatikoihin, jotka tyhennettiin tietyin väliajoin", kertoo aloitetoiminnan hoitajan apulainen, teknikko Onni Ulin.

Aloitelomakkeita ja kirjeluoria sisältävien kaappien ovesa on ohjeita aloitteiden tekijälle. Kaapit sijaitsevat yleensä ilmoitustaulujen läheisyydessä tai

sosiaalitulojen yhteydessä.

Heinäkuun loppuun mennessä oli aloitteita jätetty viitisenkymmentä eli kaksinkertainen määrä aikaisempien vuosien keskiarvoon verrattuna.

Suurin tänä vuonna maksettu aloitepalkkio on sellutehtaalla myönnetty 14 000 markkaa, joskin se jakaantuu kahdelle aloitteen tekijälle: työnjohtaja Hannu Holopaiselle ja työnjohtaja Jouko Sipilälle. Kemian tehtaalta on maksettu yksi 6 250 markan palkkio ja sellutehtaalla kolme 3 500 markan palkkiota. Lisäksi on maksettu useita pienempiä palkkiota.

Näin käsitellään tekemäsi aloite

Kun haluat tehdä ideastasi aloitteen, täytä aloitelomake ja mahdollinen liite. Lomakkeita löydät osastolla olevasta aloitekaapista tai laatikostosta. Laita lomakkeet aloitekaapista ottamasi, valmiiksi osoitteella varustettuun kuoreen ja anna kirje lähetille.

Saatuana aloitteen aloitetoiminnan hoitaja ensimmäiseksi leikkaa lomakkeesta irti tekijän henkilötiedot paljastavan osan ja tallettaa sen arkistokaappiin. Hän kirjaa aloitteen, varustaa sen järjestysnumerolla ja ottaa käsittelyssä tarvittavat kopiot. Aloite tunnistetaan käsittelyn eri vaiheissa vain numeronsa avulla.

Kun aloite on kirjattu, lähetetään siitä jäljennös aloitteen tekijälle, jotta hän tietää aloitteensa vastaanotetuksi ja voi todeta sen käsittelyn alkaneen. Jäljennöksessä on myös aloitteen numero, jota käyttäen voi tiedustella aloitteen kohtaloa.

Alkuperäinen aloite lähetee dipl.ins. Lauri Kairalle patenttoimis- ja työsuhtekeksintölausuntoa varten. Merkittyyään lausunnon ja arvion keksinnöllisyydestä lomakkeelle hän palauttaa aloitteen takaisin aloitetoiminnan hoitajalle. Jos aloite

on patentoitavissa, on siitä mukana ilmoitus ja menettelyohjeet kirjeessä, jonka aloitetoiminnan hoitaja välittää edelleen aloitteen tekijälle. Samalla aloitteen käsittely keskeytyy.

Mikäli patentoiminen jostain syystä raukeaa, jatkuu aloitteen käsittely normaaliin tapaan aloitteena vastasitten, kun aloitteen tekijä on ilmoittanut siihen suostumuksensa.

Alkuperäinen aloite jää tämän jälkeen aloitetoiminnan hoitajalle, joka lähettää siitä jäljennöksen aloitetoiminnan puheenjohtajalle asiantuntijalausannon hankkimista varten. Lausunnon antajia voi olla useampia. Lausunnon antajat määrää toimikunnan puheenjohtaja sellaisista henkilöistä, joiden katsotaan parhaiten tuntevan ko. asian.

Asiantuntijalausunto annetaan kirjallisena. Lausunnon pitää olla maininta, otetaanko ja missä laajuudessa aloite käyttöön. Lausuntoon liitetään myös laskelma nettohyödyistä tai arvio siitä, jos hyötyä ei voi laskea.

Aloitetoiminnan hoitajan saatua asiantuntijalausannon hän arvioi, onko lausunto riittävä toimikunnan kokouksikäsittelemä varten ja

pyytää tarvittaessa lisäselvityksiä.

Kokouskutsun mukana toimikunnan jäsenet saavat kopion aloitteesta liitteineen.

Aloitteen käsittely toimikunnassa tapahtuu salaisena ja nimettömänä. Ensin ratkaistaan, onko kyseessä aloite. Jos kyseessä ei ole aloite, sen tekijä jää salaisuudeksi myös toimikunnan jäsenille.

Jos aloite hyväksytään, sille määritellään palkkio asiantuntijalausannon perusteella riippuen siitä, onko aloite otettu käyttöön ja missä laajuudessa. Hyväksytyn aloitteen tekijä paljastetaan toimikunnalle vasta käsittelyn viimeisessä vaiheessa, kun toimikunta määrittelee tekijän henkilökohtaisen aloitepalkkiokerroimen.

Aloitetoimikunnan päätöksestä ilmoitetaan aloitteen tekijälle yleensä pöytäkirjan otteen muodossa, koska siinä lyhyesti on myös päätöksen perustelut. Joskus on tarpeen liittää mukaan myös asiantuntijalausannon kopio. Palkkio maksetaan asianomaiselle palkkaosaston kautta.

Pällin Heikin suvisoutu

Jos joku näki viime kesäkuussa yhtiön atk-päällikön Heikki Pällin tiheään soutelemassa uittoyhdistyksen lainapaatilla pitkin Kuusanlampea, todettakoon nyt, ettei kysymyksessä ollut mikään uistimenveto: Heikki harjoitteli tositaroituksella tämänvuotisia Sulkavan Suursoutuja varten.

Aivan kylmiltään tähän vuosi vuodelta yhä suosittumaksi tulleeeseen savolaismallisten veneiden kilpaan ei pidäkään lähteä; 65 kilometriä on pitkä matka ainakin soutuun.

Heikki kertoi olleensa souduissa mukana jo pari kertaa aikaisemminkin. Kumppanina on ollut heinolalainen insinööri Vesa Saarinen. Kaverukset pitävät tätä kilpailumuotoa hauskana ja erinomaisena kuntoilumuotona, "joskin 25 kilometrin jälkeen on mielessä käväissyt, että mihin hemmettiin sitä taas on ryhdytty".

Kuusanlammella hankittuun treenaukseen lisäksi Heikki on pitänyt peruskuntoutaan yllä myös hiihtolaudoilla. Sitkeä veto ja pitkät matkat tuntuvat olevan miehelle mieleen, sillä hänen tiedetään viime talvena ot-

"Kun tämän soudun on rehkinnyt lävitse, tietää tehneensä jotakin. Se on hyvä tunne, joka pitää pirteänä pitkään, ainakin seuraavaan kesään, jolloin pitää taas yrittää uudestaan", pohdiskelee atk-päällikkö Heikki Pälli ennen tämänkesäisen Sulkavan Suursoutujen juhlavaa yhteisstarttia.

taneen osaa mm. Finlandia-hiihtoon.

Itse kilpailuun pojat saivat valmentautuneensa lähinnä syömällä. "Pari päivää ahdoimme itseemme oikein kunnolla hiilihydraatteja, sillä matkalla ei kannata syödä mitään. Eväksi riittää 3,5 litran mehukanisteri mieheen."

Kaverusten kilpavene oli aivan rehellinen, savolaismallinen soutuvaatti, jota ei ollut mitenkään ihmeemmin viritelty. Tähän kuitenkin kilpailun säännöt antavat täydet vapaudet. Heikki totesikin: "Nopeimmat veneet ovat neljän millin kuusesta vuoltuja kanootteja, joilla mennään sitten tosikovaa."

Nopeimmat soutuajat pyyhkivät maineikkaan Partalansaaren ympäri runsaassa viidessä tunnissa. Hitaimilta menee matkaan jopa 12 tuntia. "Me olemme Vesan kanssa tuollaisia 7-8 tunnin miehiä."

Taktiikastaan pojat suosivat paljastamaan sen verran, että he soutuivat 20 minuutin vuoroissa, jotka kuuden tunnin jälkeen muutettiin 15 minuutin vuoroiksi. Pääasiana heillä ei kuitenkaan ollut vauhti, vaan perille pääsy.

"Tuosta perämiehen hommasta minulla oli alkuun sellainen harhaluulo, että se syö vain lohileipiä ja hörppi katkeroa. Mutta olin väärässä: sehän saa meloa koko ajan", letkauttaa Heikki.

Tämänvuotisiin suursoutuihin otti osaa 638 venekuntaa, joissa oli soutuja 1 189. Miesten parisoutu voitettiin ajalla 5.36.43. Heikiltä ja Vesalta meni aikaa 9 tuntia ja 14 minuuttia ja tällä tuloksella lohkesi 430. sija.

Heidän aikansa ja sijoituksena oli nyt huonompi kuin viime vuonna. Vastatuuli haittasi menoa eniten, ja veneessäkin olisi ollut toimomisen varaa.

Ilmeisesti kaveruksilla on kuitenkin uusi koitos jo mielessään, koska Heikki sanoi heiltä puuttuvan vielä seitsemän kiinnitystä soutuineuvoksen arvonimeen...

Uusi julistesarja KymArtin tueksi

Kymiyhtiö julkaisee tänä syksynä uuden julistesarjan, jonka nimeksi on annettu *Flora Fennica*. Sarjaan kuuluu viisi erillistä julistetta kooltaan 70 x 100 cm. Suomalaisen perusmetsätyyppien tutuimpia kasviperheitä esittelevät julistheet ovat saaneet otsikoikseen *Kanervaleimikko*, *Pakettipeltö*, *Mäntykangas*, *Horsmat koivikossa* ja *Korpikuusikko*. Sarja on tarkoitettu tukemaan yhtiön uuden taidepainopaperilaadun KymArtin markkinointia.

Julistesarjan on suunnitellut graafikko Erik Bruun. Asetelmien valokuvauksen on tehnyt Krister Katva. Julisteiden tekstityksestä vas-

taa Eero Niinikoski. Kuvien värierottelut on valmistanut Oy Foto-Set Ab ja painatuksen on tehnyt Frenckelin Kirjapaino Oy Helsingissä. Koko sarja on painettu Kymin paperitehtaan uudelle taidepainopaperilaadulle KymArtille 150 g/m².

Sarja julkistettiin 3.8. avatun Erik Bruunin julisteenäyttelyn yhteydessä Helsingin yliopiston kirjastossa. Näyttelyn nimenä on "Juliste - iloinen asia", ja se on auki 15.9. saakka. Näyttelyssä on mukana Flora Fennica -sarjan lisäksi mm. maineikas Kymiyhtiön *Metsä* -juliste, joka on herättänyt laajaa kansainvälistäkin huomiota.

Graafikko Erik Bruun on suunnitellut yhtiölle uuden julistesarjan, Flora Fennican. Sarjaan kuuluu kaikkiaan viisi julistetta, joista tekijä esittelee tässä kaksi, vasemmanpuoleisen nimi on Horsmat koivikossa ja oikeanpuoleisen Korpikuusikko.